Datum: 23 november 2016
Betreft: reactie beroepsverenigingen op internetconsultatie wijzigingsbesluit meldcode

Hierbij reageren de beroepsverenigingen NVO, NIP, VKJP, NVRG, NVP, NVGzP, VPeP, BPSW, VGCt, VEN en P3NL op de internetconsultatie over de voorgestelde wijzigingen van het Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Hiermee wordt als verplicht element in de meldcode een afwegingskader opgenomen op basis waarvan de professionals het risico op en de aard en ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling wegen. Het moet hen in staat stellen te beoordelen of er sprake is van (het vermoeden van) ernstige kindermishandeling. Daarnaast wordt in artikel 2 onder e. ingevoegd dat het stappenplan als laatste stap voorschrijft dat de professional beslist over ten eerste het doen van een melding en ten tweede het inzetten van de noodzakelijke hulp. Cruciaal in deze wijziging is dat in het besluit wordt ingevoegd dat "de melding *altijd* gedaan wordt indien de toepassing van het afwegingskader leidt tot de conclusie dat het gaat of zou kunnen gaan om ernstig huiselijk geweld of ernstige kindermishandeling". Dit betekent dus dat er ook gemeld moet worden als er sprake is van een vrijwillig hulptraject.

De beroepsverenigingen stellen voorop dat het tot hun professionele verantwoordelijkheid behoort om uiterst alert te zijn op signalen van een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling. Het consulteren van Veilig Thuis en zo nodig melden bij Veilig Thuis hoort daarbij.

In eerdere brieven aan de staatssecretaris en de Tweede Kamer brachten we ons standpunt al eerder naar voren:

- *Wij zijn voor vroegtijdig en adequaat signaleren van kindermishandeling en huiselijk geweld in het belang van het kind en of de volwassene.*
- *Het terugdringen van kindermishandeling en huiselijk geweld is voor ons een belangrijke zaak.*
- *Het signaleren, beoordelen en het gesprek hierover met betrokkene(n) vraagt bepaalde competenties, vaardigheden, maar ook bewustwording van professionals. Het is van belang om hierin blijvend te investeren.*
- *Deze deskundigheidsbevordering verdient naast aandacht voor het medische aspect van huiselijk geweld en kindermishandeling, ook aandacht voor het gedragswetenschappelijke en sociale aspect.*
- *Professionele autonomie is van belang, een professional moet een professionele afweging kunnen maken zonder de ernst van de situatie te onderschatten.*
- *Een meldplicht kan cliënten ervan weerhouden hulp te zoeken wanneer zij weten dat een individuele hulpverlener individuele gegevens moet verstrekken of laten registreren. Het kan de vertrouwens-/hulpverleningsrelatie tussen cliënt en hulpverlener onder druk zetten of schaden.*

Wij werken graag mee aan het opstellen van een afwegingskader, dat de professionals kan ondersteunen in het omgaan met een vermoeden van ernstig huiselijk geweld of kindermishandeling en de beslissing of het doen van een melding bij Veilig Thuis genoodzaakt is. Voor de jeugdhulp en jeugdbescherming beschikken wij overigens al over een richtlijn kindermishandeling. Daarnaast kent

onder andere ook de jeugdgezondheidszorg een richtlijn kindermishandeling en is er een richtlijn familiaal huiselijk geweld bij kinderen en volwassenen in de GGZ.

Een afwegingskader kan daarop een goede aanvulling vormen om te beoordelen of er sprake is van ernstig huiselijk geweld of ernstige kindermishandeling, dan wel van een vermoeden daarvan.
Het zal een uitdaging worden om een dergelijk afwegingskader te ontwikkelen dat alle indicatoren bevat die een rol kunnen spelen bij het afwegen of signalen duiden op ernstige gevallen. Immers een aantal van de beroepsgroepen werken in de zorg aan mensen van 0 tot 100 jaar in zeer uiteenlopende settingen. Maar wij gaan die uitdaging graag aan. Zoals ook eerder in reacties aangegeven, is het van belang om als beroepsgroepen nauw bij elkaar aan te sluiten bij het opstellen van een afwegingskader.

Afwegingskader als onderdeel van de professionele standaard
Het al dan niet doen van een melding moet worden gezien als een professionele verantwoordelijkheid, zoals ook in het advies van de heer Sprokkereef is verwoord. Het beoogde afwegingskader zal gaan behoren tot de professionele standaard van onze beroepsgroepen. Van een goed professional wordt verwacht dat hij in lijn daarmee handelt en daar slechts gemotiveerd van afwijkt.

In die gevallen waarin mogelijk sprake is van ernstig huiselijk geweld en ernstige kindermishandeling rust er een zware motiveringsplicht op de professional wanneer hij besluit geen melding te doen. Deze situaties kenmerken zich door een zogenaamd ‘conflict van plichten’.

Als op grond van het afwegingskader wordt geconcludeerd dat het gaat of kan gaan om gevallen van *ernstige* kindermishandeling of huiselijk geweld wordt het door de wijziging van het besluit verplicht om een melding te doen. Zoals wij al eerder hebben aangegeven zijn we geen voorstander van de invoering van een dergelijke plicht.

Melding en inzet vrijwillige hulpverlening
In het wijzigingsbesluit is opgenomen dat er op basis van het afwegingskader ook een melding bij Veilig Thuis door de professional moet worden gedaan als vrijwillige hulp wordt ingezet. De beroepsverenigingen zijn het eens met de constatering in de Nota van Toelichting dat een vrijwillig hulptraject geen garanties biedt voor het verzekeren van veiligheid. De vraag is echter of een meldplicht daar wel voor zorgt.

In het geval dat professionals mogelijkheden zien om op basis van vrijwillige hulpverlening veiligheid te realiseren, zal een melding wel degelijk druk op het hulptraject en de vertrouwensrelatie met ouders en /of cliënten leggen en mogelijk zelfs leiden tot mijden van zorg. We hebben als beroepsverenigingen twijfels over de effectiviteit van de voorgestelde meldplicht en grote zorgen over de negatieve effecten die deze kan hebben op de vertrouwensrelatie en de bereidheid hulp te zoeken. We vragen ons ten sterkste af of de meldplicht voor het effect gaat zorgen dat we willen. Mocht toch besloten worden tot deze wijziging van het Besluit, dan zal de professional daarover in ieder geval voorafgaand en tijdens het hulptraject in alle openheid met cliënten moeten spreken. Het borgen van de vertrouwensrelatie valt, ook in ernstige gevallen, onder de professionele verantwoordelijkheid van professionals. Zij zijn daarop aan te spreken op grond van hun beroepscodes. Wij vragen hiervoor aandacht.

Privacy en kwaliteit
Als beroepsgroepen werken we graag mee aan de ontwikkeling van het afwegingskader, we willen echter ook aandacht vragen om de kwaliteit van de dienstverlening van Veilig Thuis te waarborgen. Daarnaast vragen de wijzigingen om extra capaciteit, specifieke deskundigheid van professionals en privacy waarborgen.

Daarnaast kan het opleggen van een plicht om te werken met een afwegingskader slechts effect hebben als daar een deugdelijke proefinvoering aan is verbonden, gevolgd door een implementatietraject waardoor professionals geschoold kunnen worden.

Het opstellen van een afwegingskader vóór 1 januari 2018 is daarmee een ambitieus plan. De nu geboden termijn om te reageren op de internetconsultatie is tekort om tot een goed uitgedacht plan van aanpak te komen. We denken daar graag over mee.

Voor meer informatie kunt u terecht bij Marlies Post (directeur NVO) via m.post@nvo.nl, of Rosalinde Visser (senior stafmedewerker beroepsethiek NIP) via rosalinde.visser@psynip.nl.

Met vriendelijke groet,

Drs. M.E. (Marlies) Post
Directeur NVO

Drs. Linde Gonggrijp
Directeur NIP

Prof. Dr. M.J.P.M. (Marc) verbraak
Voorzitter NVGzP

Drs. H.J. (Hubert) van der Kleij
Directeur VGCt

Drs. A.M. de Ruijter
Voorzitter VKJP

Drs. E.G. Kok
Voorzitter VPeP

M.H.C. (Marnix) de Romph
Directeur P3NL

MA Dr. E. (Lies) Schilder
Directeur BPSW

Dr. Lisette Pondman
Directeur NVRG

Drs. Astrid Nolet
Directeur NVP

Vereniging EMDR Nederland